

STORCKENFELDT, SIGRID

**Mathilda Roos : lefnadsteckning hämtad ur  
hennes bref och dagboksanteckningar / af S.  
S-t.**

Stockholm  
1908

# EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!



## Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

## EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

## Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

## Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

ROOS

Fitt. Hist.  
Sv.  
Alonays.  
(Pir)



Kungl. biblioteket



0 0000 000081269

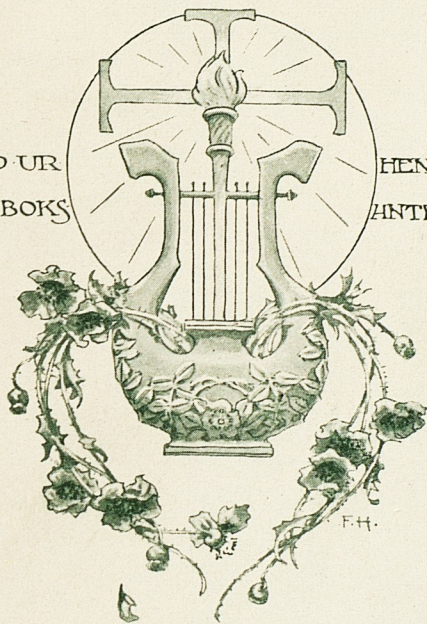
Litt. hist.  
Fr.  
Monogr.  
(Br.)

# MATHILDA ROOS

LEFNADSTECKNING.

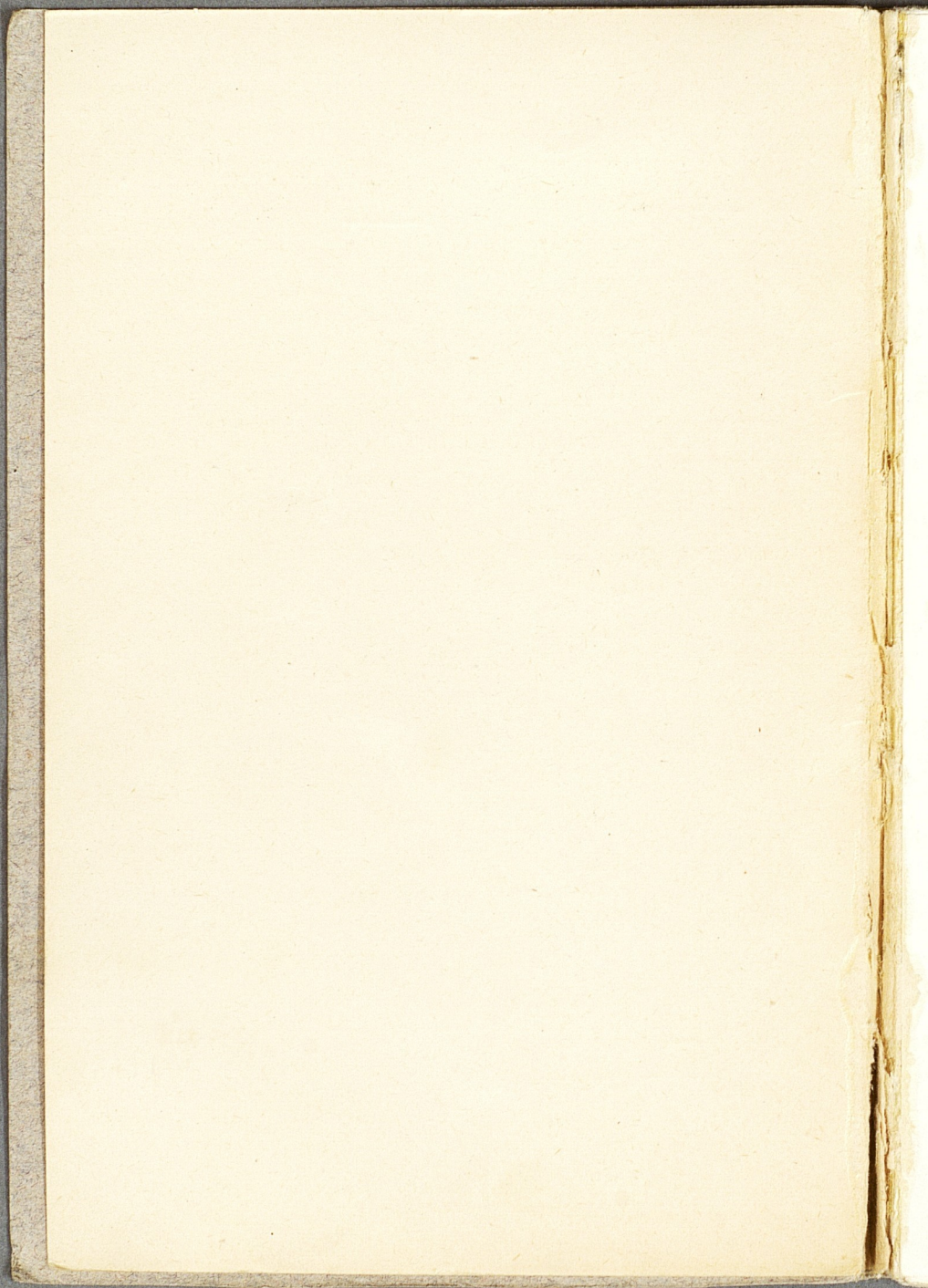
HÄMIAD UR  
OCH DAGBOKS

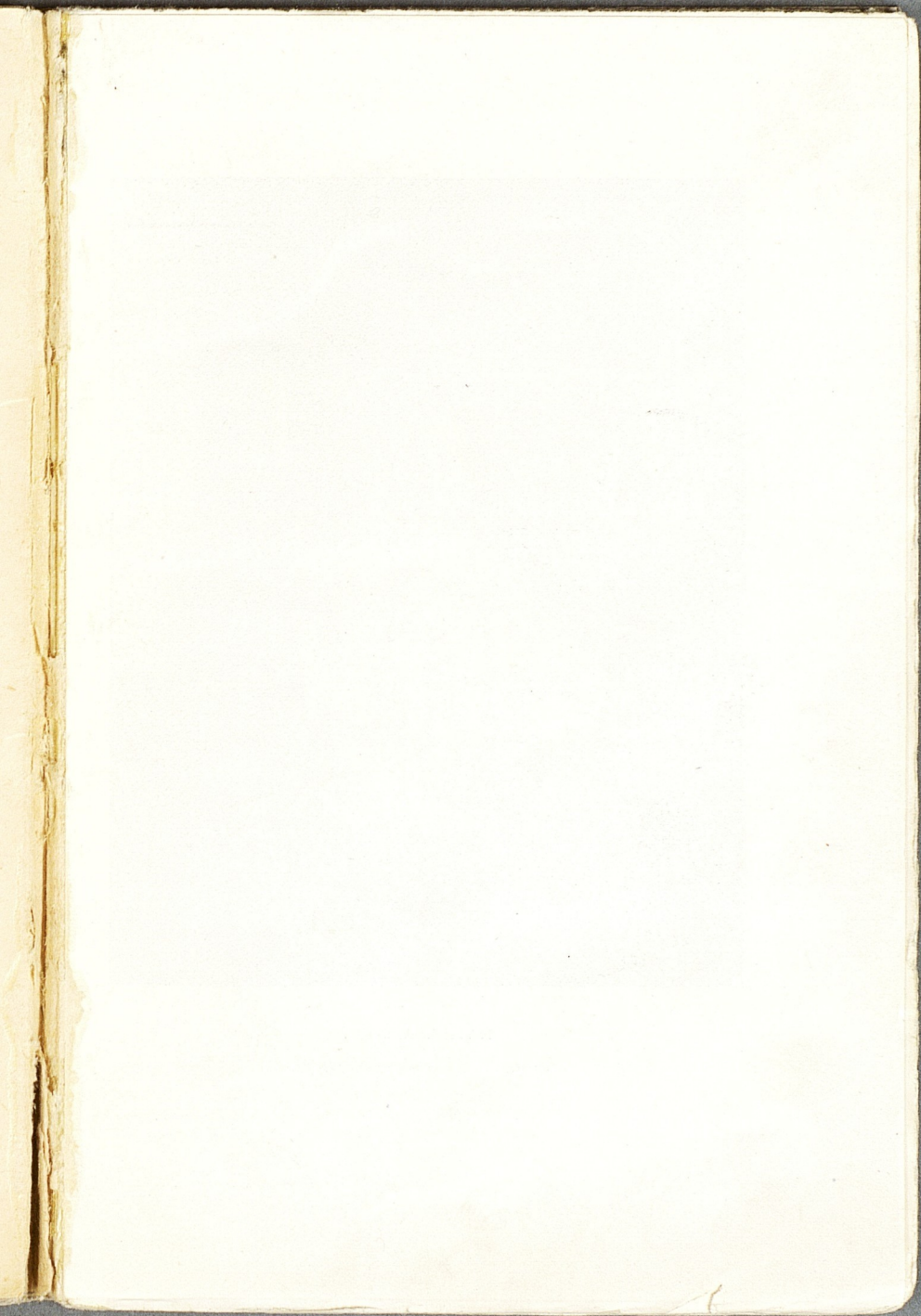
HENNES BREF-  
ANTECKNINGAR.



A. S. S. T.

STORCKENFELDT, S. M. E.  
STOCKHOLM.  
TIDSKRIFTEN HEMÅTS FÖRLAG.







MATHILDA ROOS.

# MATHILDA ROOS

---

## LEFNADSTECKNING

IIÄMTAD UR HENNES BREF OCH DAGBOKSANTECKNINGAR

AF

S. S—t. = *S. M. E. Storchensfeldt*



CENTRALTRYCKERIET, STOCKHOLM 1908.







## MATHILDA ROOS.

---

**M**athilda Roos föddes i Stockhom 2 augusti 1852 äldsta dotter till öfverste Malte Roos och hans hustru Mathilda Meurk. Hennes rika begåfning å såväl hufvudets som hjärtats vägnar var arf från båda föräldrarna. Öfver faderns goda och ädla personlighet hvilade ett drag af storsinhet och humanitet, som man tidigt spårade hos Mathilda, på samma gång hon visade sig äga hans öppna sinne för poesi och konst. Hon ägnade ock redan såsom barn sin fader den lifligaste beundran. Bilden af sin blida, kärleksfulla moder har hon efter dennas död målande skildrat i den älskliga lilla skizzen »In memoriam», hvarur såsom det mest be-tecknande anføres följande:

»På min sängkant sitter en liten mörklädd kvinna. Hon har en vit, stärkt krage kring halsen. Hennes mörka hår är benadt och ligger slätkammadt och glänsande kring en hög, ren panna. Hon lutar sig



MATHILDA OCH ANNA ROOS 1862.

öfver mig och ser på mig med en tindrande, skälmaktig, hemlighetsfull blick, alldeles som om hon nyss skådat in i mina drömmar . . . och jag borrar mitt hufvud mot mitt moders bröst och kramar henne så

hårt jag kan med mina små armar, och jag tycker, att aldrig, aldrig kan någonting ondt hända mig, när jag ligger så här slutet i min moders famn och känner mitt lilla hjärta slå mot hennes. — Ack hvilket skimmer hvilar ej öfver barndomens nejder, hvilken hemlighetsfull trollslöja öfver alla dess minnen»

fortsätter hon vid en återblick på sin barndom.

Lycklig, älskande och älskad uppväxte Mathilda Roos i föräldrahemmet i Stockholm. Sin första undervisning utom detta erhöll hon i Lublinska skolan, hvarifrån hon vid 15 års ålder öfvergick till fröknarna Åhlins. Hennes litterära begåfning började tidigt visa sig i små poetiska försök, men för öfrigt var hon snarare sent än tidigt utvecklad. Fantasirik och känslig oroade hon dock, liksom de flesta barn med liflig fantasi, sällan sin omgivning med frågor öfver hvad hon hörde eller såg utan spekulerade helst på egen hand.

Ett outplånligt intryck på hennes känsliga barnasinne gjorde första besöket på Nya kyrkogården. Hon berättade ännu vid senare år, hurusom dödens och evighetens mysterier då gripit hennes inbillning med så öfverväldigande kraft, att hon under hela lifvet behållit ett intryck af denna stunds underliga, på en gång högtidliga och ängslande stämning.

Vid 16 års ålder blef Mathilda konfirmerad, men den undervisning hon då erhöll utöfvade intet genomgripande inflytande på hennes sjäslif. Denna tidpunkt betecknade endast för henne såsom för så många andra unga flickor, att hon nu var färdig »föras ut

i världen». Man hade vid denna tid ej ännu lärt inse nyttan af att en ung flicka, äfven om hon ej af förhållandena tvingades därtill, ägnade sig åt ett planmässigt arbete.

Fröken Roos gjorde sitt inträde i sällskapslifvet och njöt ända till öfvermåttnad af detta förfinade dagdrifvarlif, som gaf sysselsättning åt hennes ovanligt skarpa iakttagelseförmåga på samma gång det framkallade hennes kritik. Hennes penna firade ock sina första triumfer i de kvicka och spirituelle skildringarna ur det Stockholmska umgängeslifvet, hvilka rikligast förekomma i hennes första romaner.

Detta nöjesjaktande lif tillfredsställde dock ingalunda Mathilda. Hon längtade efter något bättre, högre, något som kunde gifva innehåll åt hennes lif och låta henne få blifva till verkligt gagn för sina medmänniskor. Denna längtan tog sig bland annat uttryck, då hon en dag, tillsammans med sin syster, gick till sina forna lärarinnor med begäran att få gifva några lektioner. Det nedslående svaret blef dock, att det funnos så många flickor, som för sin utkomst behöfde blifva lärarinnor, att de, som ej gjorde detta, borde vackert stanna i sina hem.

Någon tanke på själfständigt författarskap vaknade ej förrän mot slutet af 70-talet, och hennes verksamhet bestod vid denna tid förnämligast i handarbete, studier och sånglektioner, hvarjämte hon tillsammans med några jämnåriga damer upprättade en sy-

skola för fattiga barn, något för den tiden mera anmärkningsvärdt, än man i våra dagar kan föreställa sig.

Visserligen hade Mathilda redan som barn skrivit några små »lyriska utgjtelser» och



vid 14 år åstadkommit till och med en tragedi, som sedan beredde henne många muntra stunder, men hon hade aldrig ens tänkt på att framträda för allmänheten med alstren af sin penna, förrän hon en dag fick höra, att en af hennes vänner författat en berättelse, som blifvit intagen i en tidskrift.

Med ens slog henne den tanken: »Hvarför skulle icke jag kunna göra detsamma?» Detta blef gnistan, som antände de slumrande anlagen. Mathilda fattades med ens af en oemotståndlig lust att dikta, och grep sig verket an utan vidare förberedelser.

Mathilda och hennes syster hade julen 1871 fått ett eget skrifbord, och denna dyrbara, så högt skattade julgåfva bar följande påskrift af faderns penna — mera förutsäggande än både gifvare och mottagare då anade:

Hvarje lärdom allt från hedenhös  
säger oss att: »sysslolös  
går sig ej till heder.»  
Då godt arbete och nyttigt mål,  
vare sig med »*penna*» eller nål,  
lifvets lycka oss bereder.

Hvad Mathilda började skrifva, var dock endast idealistiska svärmerier i ganska sentimental form och stannade ock i författarinns skrifbordslåda. Men ett par därpå följande skizzer af något mera verklighetsvärde blefvo genom en väns bemedling införda i Svenska Familj-Journalen, hvilket naturligtvis väckte författarinns stora glädje. Hon vann allt mer och mer förmåga att gifva diktens form åt verkliga lifserfarenheter och skref snart en rätt lång roman, som hon dock till sin stora sorg, men troligtvis till åtnad för sitt författarenamn — enligt hennes senare uppfattning — ej lyckades få förlagd. Detta arbete tjänade dock i hela sin omogenhet

såsom förstudier till hennes senare utgifna arbeten, novellen »Marianne» och följetongen »Höststormar».

Otillfredsställelsen med sitt lif, och en ständig längtan efter något högre, bättre, ger sig ofta uttryck i bref från denna tid. Så heter det en gång:

»Ack, hvilket dystert, sorgligt lif är icke detta, fullt af halfhet och ofullkomlighet. Ingen fröjd, om än aldrig så liten, utan någon droppe af bitterhet, ingen känsla, hvori ej emellanåt missljud insmyga sig! O, den som ej hade något sådant som hjärta, fantasi och tanke. Dessa tre äro så alltför tröttsamma ibland!»

En annan gång heter det:

»Ibland tycker jag att allt är så mörkt och tungt, att hela det mänskliga lifvet är som en enda stor orättvisa. Hela jorden är ju så skön, naturen andas blott kärlek och tillfredsställelse, är det då ej grymt, att människan beständigt skall längta efter en sällhet, som hon ser och känner, men som obarmhärtigt flyr henne — men det är orätt klaga. Är ej denna längtan och otillfredsställelse med vårt lif här nere en borgen för att det måste finnas någon annan bättre tillvaro än vår närvarande.»

Mathildas varma hjärta och medkänsla för andra, kom henne också att upptaga deras lidande såsom eget:

»O, hvad det finns många, som lida till själ och kropp!» utropar hon i ett bref. »Egentligen finnes det väl ingen lycka här i världen, ty om man själf är fri från sorger, måste man ju alltid känna sig berörd af andras lidande. Besynnerliga, oförklarliga gåta, som kallas det mänskliga lifvet! Tror du att

den någonsin skall blifva uttydd för oss? Hvad jag afundas dem, som hafva en tro, som aldrig plågas af tvifvel och oro! — — Lilla mamma sade häromdagen, då jag talade om mina många önskningar: 'Om I stilla blefven vorde eder hulpet' — jag kände huru det riktigt trängde in i min själ, ja, nog känner man sanningen i teorien, kunde man blott använda den i praktiken, man resonerar och diskuterar och öfverbevisar sig själf, men så när verkligheten griper in, står man där lika svag och hjälplös.»

— — — — —

En annan gång är stämningen gladare och hon berättar uppsluppet och kvickt den ena roliga episoden efter den andra ur det badortslif hon för, men så skymtar vemodet åter fram i det hon tillägger,

» — — — och dock tycker jag, att dessa bägge månaders sommarlif på sätt och vis varit en förlorad tid. Jag har hjälpt G. att skrifva rent, det är intet tråkigt göra, åtminstone roligare än mycket annat, och jag tror jag skall slå mig på därmed, om såsom jag förmodar mina förhoppningar att få min roman antagen någonstädes, gå samma väg som så många andra förhoppningar.»

Tanken att på allvar ägna sig åt författarskap, torde i och med utgifvandet af »Höststormar», hafva tagit fast form. Den uppmuntran denna bok rönt, först då den af författarinnan upplästes från manuskriptet för den trängre vänkretsen och senare då den som följetong i Stockholms Dagblad nådde en större läsekrets, tog Mathilda som bekräftelse på att författarskap var hennes lifs uppgift. Att hon därvid skulle träda in på en bana, beströdd med många törnen,

var hon medveten om, om hon än icke i hela dess räckvidd anade innebörden däraf. Boken var skriven som hon själf sade, utan bestämd plan, helt och hållet på inspiration, och den friskhet och ursprunglighet, som präglade dessa skildringar, gripna direkt ur det verkliga lifvet, väckte en uppmärksamhet, som verkade eggande till fortsättning. I dagboksanteckningar från denna tid skriver Mathilda:

»Jag ser nu klart mitt mål, mitt lufs bestämmeelse. Jag ser nu stunden, då jag skall vinna det, hvarefter jag så mycket sträfvat. En tillfredsställd längtan, ett hunnet mål! Är jag lycklig häröfver? Ja, det känner jag bäst, då jag föreställer mig huru det skulle vara, om jag misslyckats. Jag skall blifva, — — ja, till slut skall jag ändå blifva någonting helt, bestämdt, afslutadt och för den skull måste så mycket offras, för den skull måste min själ uppröras af alla lidelsens stormar, för den skull måste jag känna småaktiga själars aggande nålstung, och stora andars hänförelse och förtviflan; för den skull måste jag älska och hata, gråta och sörja, längta och sakna. För den skull måste jag tro allt och intet, måste isas af vantrons och scepticismens köld, och kunna värmas af en from barnabön.»

Mathilda började ock härefter, att åt sina följande verk gifva till grundval ett mera allvarligt och planmässigt arbete. Men den tillfredsställelse, hon trodde sig skola vinna genom ett målmedvetet arbete, fann hon dock ingalunda.

Ibland mycken uppmuntran nådde henne en och annan skoningslös recension och värst af allt vänners oförståelse och misstydingar

af hvad hon skrifvit. Allt detta kom särskildt vid början af hennes skriftställarbana med nästan öfverväldigande kraft öfver henne. Så skrifver hon t. ex. kort efter den nyss citerade dagboksanteckningen: —

»Och nu ofvanpå detta kommer en så dödande känsla af trötthet, en så pinande leda vid allt, t. o. m. vid min käraste sysselsättning. Jag kan icke skrifva och plågas af att icke kunna det . . . skall jag då aldrig, aldrig vinna tillfredsställelse eller lycka i lifvet!»

Mathildas längtan efter jordisk lycka skulle dock aldrig stillas, åtminstone ej på det sätt hon vid denna tid drömde. Därtill ställde hon sina fordringar på mänskliga ideal alltför högt. I sin lifliga inbillning målade hon dem sådana *hon* ville ha dem, och då hon sedan i verkligheten kom dem närmare, fann hon, att de icke höllo det mått hon gifvit dem. Däraf följde mycken bitter missräkning, hvilket hon själf uttrycker bland annat i följande:

»Det är som om min själ ibland skulle kunna famna ett vågsvall af någonting stort, skönt och vidunderligt — men sedan känns allt mänskligt så smått, så trångt. Ack, det är mitt eget fel alltsammans; jag står och flaxar med vingar, hvilka ej äga kraft att flyga. O, kunde jag blott få öppna min själ och känna, att någon ville taga emot, hvad jag ville gifva.»

Hon älskade dock i själfva verket frihet och oberoende i så hög grad, att hvarje band i längden säkerligen skulle hafva blifvit henne en tryckande boja.

År 1882 medförde flera personliga sorger, såsom en bruten förlofning och den så varmt älskade faderns död, med hvilken senare följde äfven i det ekonomiska inskränkningar och förändringar, som Mathilda kände såsom tunga pröfningar. För att något skingra denna smärta och fylla lifvet med nya intressen företog hon samma höst en resa till Paris. Vistelsen där utsträcktes öfver hela vintern, men trots den ifver, hvarmed hon slog sig på språkstudier, åhörde musik, besökte teatrar och deltog i ett gladtsällskapslif, fortlefde dock på själens djup samma otillfredsställelse och behof efter något bättre och högre, och brefven från denna tid andas hemlängtan och saknad efter de hemmarvarande, äfven om hon emellanåt skriver:

»Jag har dock roligt och trots allt är här verkligen roligt. — Jag vet knappast hvarför, men jag känner mig nedstämd och trött.» heter det i ett bref. »Hvartill gagnar väl all min sträfvan, allt mitt arbete. Kunde jag som Björnson — jag har nämligen träffat både honom. Jonas Lie och Victor Hugo, hvilken senare t. o. m. kysste mig på handen — tro på och lefva för mänsklighetens framåtskridande — då hade ju lifvet ett stort intresse och jag kunde lefva utslutande därför —. Men, ändock synes det mig så tröstlöst att icke hafva något annat mål än detta lifvet».

En annan gång heter det åter:

»O, hvad det skulle vara skönt att vid alla tillfällen kunna tänka: det är Gud, som sänder mig detta. Man skulle ju icke kunna känna sig bitter, då man visste, att den, som älskar oss mest af alla, handlat så med oss. Men denna fromma barnatro flyr undan mig — och

likväl känner jag ett så innerligt behof däraf. Jag börjar mer och mer tro, att jag icke är ämnad för någon jordisk lycka, att det är något högre jag skall eftersträfvå, och att den, som riktigt inträngt i lifvets fåfänglighet och smärta, icke längre kan vara sorglös och glad. Jag känner, att jag koncentrerat alla mitt hjärtas känslor på dessa två — moder och syster — och det förefaller mig ibland, som om alla andra människor voro mig likgiltiga, blott jag har dem båda. — — — Jag skrifer och skrifer, men hvarför kan jag icke med mera glädje ägna mig däråt, hvarför är jag alltjämt tungsint och tvisfande? Den omnämnda likheten med Fredrika Bremer och mig inskränker sig till det själslidande, vi hade att genomgå i vår ungdom. Sedan hon började författa, kom hon till lugn och harmoni och skref vackra saker. Jag är alltjämt i samma disharmoni. Jag har i dessa dagar gjort upp plan till ett drama, så sönderslitande dystert, att jag ej vet, om jag vågar skriva det. Jag skulle så gärna vilja skriva något vackert, kraftigt, men det är f. n. omöjligt, och förrän någon glädje kommer öfver mig, förrän någonting tar bort denna känsla af missmod, af hvad skall det egentligen tjäna till, som nu ligger öfver mig, förr skrifer jag aldrig något bra. Vill Gud icke gifva mig det så, ...»

Efter hemkomsten från Paris stannade Mathilda någon tid i landtlig stillhet hos anförvanter i Småland. Här inträdde en viss reaktion efter det jäktande pariserlifvet och man hoppades detta skulle verka välgörande. Så skedde dock ej. I stället började en pinande hufvudvärk och med denna följde de första symptomen till det nervlidande, hvilket tidvis bättre dock alltjämt i stegradt mått återkom, tills det blef hennes lifs stora, aldrig upphörda lidande. Bäst skildrar hon

själfva begynnelsen härtill i följande korta ord:

»Jag tycker, att då jag ser framåt är det som hade jag ett långt, dyigt fält att genomvandra, som aldrig skulle taga slut... O, Gud, om jag kunde komma till ro och harmoni — om jag kunde få något att stödja mig vid, ett fäste, som icke vacklade, då allt annat gör det» — — —

Den stund då Mathilda skulle finna detta så länge åtrådda fäste var närmare, än hon anade. Dödstrött af det ohållbara i de många teorier, hon själf sökt uppkonstruera för att trots »ett oblidt öde» slutligen vinna ro och harmoni, började hon studera olika andliga författare i hopp att genom dem möjligen finna hvad hon sökte. Huru detta lyckades berättar hon i ett bref 1887.

— — »Huru annorlunda blir icke lifvets strid för den, som förstått och känt Guds kärlek uppenbarad genom Kristus! Robertson behandlar detta ämne i en predikan, som är det skönaste, det härligaste jag någonsin läst. Den skingrade i ett enda ögonblick det halfdunkel, det oroliga sökande, som hittills härskat i min själ och gaf mig en visshet, en lefvande känsla, sådan jag aldrig trott, att jag här på jorden kunde få. Jag känner, att allt är förändradt — jag tror t. o. m. på kristendomens sanningar — och detta ej under någon känsla af extas. Tvärtom kan jag säga, att detta är första gången i mitt lif som jag känner mig sann, verkligt sann. Det är som om jag nu först funnit mig själf, mitt väsendes sanning genom att finna hvila i Gud. Icke att jag anser mig ha hunnit något mål. Tvärtom, vägen är just nu börjad och lifvet blir såsom hittills en oafåtlig strid; men skillnaden blir den, att jag nu skall strida med mod och visshet, ej såsom förr med förtviflan. Då

jag tänker på mitt förflutna lif, förefaller det mig såsom en enda kedja af synd: högmod och egoism. Hur har min själs ögon blifvit öppnade, så att jag nu ser, där jag förut varit blind? Jag kan ej säga det — det ligger som en slöja, ett mystiskt dunkel öfver detta själsarbete. Det har utvecklats steg för steg, långsamt, med yttre händelser och själsrörelser ingripande och sammanfallande med hvarandra, hemlighetsfullt såsom sädeskornets utveckling i mullen.»

— — —

Det var en stråle af den gudomliga sanningen, som nu trängt in i Mathildas tvifvelsjuka sinne, och där vållat en omstörtning, inför hvilken hon själf stod undrande och häpen. Trogen sin vana att dissekera hvarje känsla och söka uppfatta och förklara hvarje skiftande sinnesstämning, började hon snart ett ingående i sig själf och sina tankar, som orsakade mycken onödig smärta och fördröjde sanningens fulla uppnående för hennes själ. Första gryningen till den nya dagen hade hon börjat skönja, men många under det föregående mörkret samlade dimmor måste skingras, innan »rättfärdighetens sol med salighet under sina vingar» kunde stråla fram i hela sin glans. Därtill behöfdes lång tid, ty i stället för att se på Jesus, såsom trons begynnare och fullkomnare, blickade Mathilda ännu länge ned i sitt eget inre för att därur upphämta hvad som från mänsklig synpunkt sedt var ädelt och godt, men som dock inför Gud intet gällde. Det dröjde år, innan Mathilda lärde inse, att äfven det bästa hos en människa — såsom en

naturlig sinnets ädelhet och medfödd godhet -- måste gå in under Jesu Kristi frälsning.

Sommaren efter den omnämnda krisen i hennes sjäslif sammantråffade Mathilda med en äldre troende, som blef henne till stor välsignelse och genom hvilken hon infördes i några troende kretsar i hufvudstaden. Samma höst tog hon ock det afgörande steget och öfverlämnade sig åt Gud. Uppfylld af den första glädje, som ofta följer härpå, och längtande att få till andra dela med af det goda, hon själf vunnit, öfvertog Mathilda tillsammans med sin syster ledningen af den gren af K. F. U. K. (*Kristliga Föreningen af Unga Kvinnor*) som kort förut bildats på Kungsholmen. Samtidigt invaldes hon i styrelsen för nämnda förening och var till och med under en kortare tid af år 1892 dess vice ordförande. Sedan hennes syster, fröken Anna Roos, öfvertagit denna post, följde hon alltjämt med oförminskadt intresse föreningens utveckling och kvarstod såsom medlem i styrelsen under en lång följd af år eller så länge hennes vacklande hälsa tillät. Föreningens tidskrift *Hemåt* kom på hennes initiativ till stånd och hon blef dess redaktis under de första åren af dess tillvaro. Då K. F. U. K:s nya hem invigdes julen 1907, var det Mathilda Roos, som författat den vackra och storslagna invigningskantat, som med musik af fru A. Tegnér väckte väl berättigadt uppseende. Den utgör också ett bland de sista alstren af hennes penna och

skrefs, sedan hon nedlagts på den sjukbädd, som blef hennes dödsbädd.

Mathildas nervlidande tilltog med hvarje år, och det var henne under långa tider omöjligt att på grund af hufvudvärk och kraftnedsättning företaga något som helst arbete. Hon ombytte ofta vistelseort i hopp att vinna lindring; särskildt tycktes den höga, rena luften i Norrland inverka förmånligt på hennes nervsystem, men under längre uppehåll nödgades hon äfven där förblifva överksam. Så skrifver hon en gång med afseende härpå:

»Jag tycker att det är mitt arbete, som skulle gifva lifvet glädje och värde — och så får jag icke arbeta. Hvad det är underligt, att det skall behövas så mycket lidande för att ingå i Guds rike; att just dessa små barn, som han älskar mest, dem tuktar han så hårdt. O, att vi blott kunde fatta, att dessa pröfningar, hvilka för det opånyttfödda sinnet framstå som de rysligaste, *måste* vara endast kärlek. Han som lägger på bördan, vet ock hvarför, och en gång skall allt bli förklaradt, var det ord som madame Monod gaf mig vid afskedet. De få ögonblick jag sammanträffade med henne under mitt sista pariserbesök (1889) äro ljuspunkter, hvilka länge skola stråla i mitt minne. — — Det är en ousäglig lycka att ha fått komma till Gud, och må hvad som helst komma, blott ingenting aflägsnar mig från Honom. Det är en frihet, som man aldrig förr anat, en glädje, som man aldrig förut smakat. Ju mer jag tänker häröfver, desto mera förefaller mig denna lycka som en nåd, helt och hållet oberoende af min vilja. Jag har sannerligen aldrig velat komma till Gud. Att jag ville det, då min vilja en gång blifvit böjd, det är en annan sak. Innan dess tror jag icke, att någon kunde ha gjort skarpare motstånd. Och ändock hörde jag till dem, öfver hvilka han förbarmar sig! Är icke detta nåd, uteslutande nåd!»

I och med Mathildas förändrade lifsåskådning inträdde ock såsom en naturlig följd förändring i hennes litterära verksamhet. Hon önskade nu att genom sin penna få arbeta för den tro, som blifvit hennes dyrbaraste egendom, och genom sina böcker bringa kunskapen om den i Kristus beredda frälsningen till dem, som i allmänhet icke läsa den rent andliga litteraturen. Med detta syfte i sikte skref hon sina böcker icke för de troende utan för dem, som ännu stodo främmande för det personligt ingripande i kristendomens sanningar. Med stöd af egna erfarenheter framställde hon i berättelsens form denna otillfredsställelse och ändlösa längtan, som så ofta döljer sig i hjärtats djup, detta ovissa famlande efter lycka i alla former, tvifvel och otro, kamp och strid, allt för att få visa hän till Honom, hos hvilken hon nu visste fanns läkedom och bot för allt mänskligt lidande.

Mathilda Roos kom härigenom att intaga en tämligen enastående ställning inom den skönlitterära världen och blef föremål för mycket olika omdömen inom de olika lägren. Att hon genom sina böcker efter sin omvändelse varit ett salt i den skönlitterära förruttelsen, torde vara tämligen allmänt erkänt, likasom känt är, att hon för den skull fått uppbära både hän och försmädelse af forna meningsfränder.

Utom ett par mindre skrifter: »Kommen till mig»; »Icke att jag har fattat det», »Klipp-

mannen» m. fl. hvilka skrefvos vid denna tid, började Mathilda ganska snart utkasta planen till »Saulus af Tarsus».

I hopp att mera odeladt få ägna sig åt författandet af denna bok drog hon sig vintern 1890 tillbaka till en prästgårds landtliga stillhet. Härifrån skrifver hon:

»Mitt hufvud är alltjämt dåligt. Trots en genuin hufvudvärk har jag visserligen skrifvit men utan fart och med många afbrott. Få se huru det kommer att gå med min Saulus. Jag fruktar att ämnet är mig för väldigt. Att i dikten frammana denna gestalt först som den myndige farisen, den fanatiske juden, omgifven af den lokala stämning berättelsen fordrar, sedan som den brutne, förkrossade mannen och så slutligen som den frigjorde, nye Saulus — att skildra den stora, öfverväldigande synen på vägen till Damaskus, att sammangjuta den med de yttre förhållandena såväl som de inre själsstriderna och låta dem framträda lefvande, sanna och gripande, att ge relief åt landskapet och personerna omkring honom, allt detta är kolossalt och fordrar större begåfning, större kunskaper och större erfarenhet än hvad jag har. Men fastän jag känner detta, har min inspiration ej mattats. Jag skrifver, ty det roar mig att skrifva, utan att bry mig om att tänka på huruvida några andra än mina allra närmaste skola få läsa hvad jag skrifver» . . .

Brefven från dessa år andas stor glädje i Gud, och visa att Mathilda flitigt studerade sin bibel, dock helst i ensamhet eller på egen hand. Hennes af naturen kritiska anläggning kom henne att ofrivilligt se bristerna hos de troende i väl stark dager, och detta skärptes ytterligare genom att hennes tilltagande nervlidande tvingade till allt större

afskildhet och snart helt och hållet hindrade henne från allt personligt deltagande i kristligt umgänge.

»Det är något ousägligt stort och skönt att tänka», skriver hon en gång efter läsningen af 'De spanska bröderna.

»att hvar och en som mottagit Kristus, huru obetydlig och usel han än är i sig själf, dock tillhör denna skara, ur hvilken, om omständigheterna så kräfde, Guds kraft nu såväl som förr skulle kunna uppväcka flera blodsvittnen. Ju ensammare man är, ju närmare tycker man, att de kära, från hvilka man är skild, komma en och hvem är i sådana ögonblick kärare än Kristus, den frälsare som gaf sitt lif och åt hvilken man får den nåden och lyckan att ge sitt lif tillbaka!»

Under vintern 1892—93 hade Mathilda börjat göra upp planen till sin *Helgsmåls-klocka*, hennes kanske mest lästa och talangfullast skrifna bok, där hennes vakna iakttagelseförmåga och stora människokänedom så klart framträda. För att kunna samla materiel på ort och ställe och studera såväl folktyperna som de lokala förhållandena tillbragte Mathilda en del af vintern 1893 i Helsingland, på den plats, där hon ämnade förlägga sin berättelse. Ur hennes första bref härifrån återgifves följande såsom hafvande direkt afseende på omnämnda arbete:

»Sedan jag kom hit upp, är jag som en annan människa. Huruvida mitt hufvud blir sådant, att jag kan arbeta, vet jag ej, men jag litar fast på att när Gud *vill* att jag skall göra det, så gör han mig också bra. Du skulle sett mig i går, då jag sprang som

en barnunge och kände mig fri som en lössläppt fågel. Det var så obeskrifligt härligt! Luften så ren, så full af vårens vällukter, att det var en njutning blott att andas. Till vänster låg 'Lennan' öfvertäckt af is med de blåa bergen rundt omkring, till höger skogen, där fåglarna sjöngo om hvarandra. Jag tycker jag *måste* bli frisk i sådan luft! Ja, jag är säker på, att Gud i allt styr åt mig, om han vill att jag skall skriva det arbete jag håller på med, och om det skall bli till hans ära. Men det känner jag, att jag af hela min själ kan bedja honom, att om något af själfvet smyger sig in i mitt arbete, om jag vill ha någon egen ära däraf, då må Herren tusen gånger hellre taga det från mig» — — —

Knappt en vecka därefter har dock den gamla tröttheten åter fått öfverhanden och det heter med en underström af vemod:

»O, så jag åter här uppe i ensamheten fått börja kämpa och bedja om tålmod, ty du kan kanske ana, att den där första kraftuppflamningen nu lagt sig och att det nu icke mera är så mycket med mig? Jag hoppas dock, att jag skall ha nytta af min vistelse här och tror, att Gud af flera skäl tagit mig afsides. Jag känner, att jag nog behöfde denna långa pröfning och med hans hjälp skall jag komma igenom. Emellertid har jag beslutit alldeles upphöra skriva, äfven om jag skulle känna mig bättre. I stället sågar jag ved, vrider en hackelsemaskin, promenerar och är ute så mycket jag kan. Jag försöker 'slöa till' så mycket som möjligt, men det är svårast. Tankarna äro så efterhängset lifliga och fantasien så orolig och rörlig. Aldrig i mitt lif — jo, under den första tiden jag skref, har jag varit så inspirerad. Jag längtar att få skriva såsom efter en kärlek, allt här är så stilla och tyst — minnen och bilder komma såsom af sig själfva — och så är jag såsom slagen af Gud och kan icke utan smärta skriva ens ett bref. Det är den svåraste pröfning jag hittills genomgått, och utan Gud hade jag aldrig kun-

nat bära den. Nu har det dock blifvit mig klart, att jag behöfde den. Jag vill icke tänka på framtiden utan tager hvar dag som den kommer och håller mig vid orden: 'Som din dag så skall din kraft vara'. Jag går här som två människor, den ena glad, vänlig och pratsam — jag måste ju vara sådan, då jag så här tager främmande människors gästfrihet i anspråk — den andra ofta nog nedstämd och kämpande, men också ofta hugsvalad. O, att man blott för alltid kunde jaga bort denna otro, detta tvifvel, som alltid kommer, då mitt hufvud är som värst. Och det är just *då* jag ville kunna tro, *då*, när allt ser mörkt och tungt ut. Först af allt måste vi lära oss, att hvad som än sker, gladt och ödmjukt säga: ske din vilje! Det är ändock hufvudsumman af hela lifvet.» — —

Trots de alljämt svikande krafterna och den ständiga hufvudvärken förlorade dock Mathilda icke hoppet om att blifva bra och i ett bref fram på sommaren samma år låter hon helt förhoppningsfull.

»Hvad mig beträffar skall nog Gud, när hans stund är kommen, göra mig frisk igen. Men det finnes alltid två sidor af en sak, en yttre och en inre och bägge måste kanske jämt och harmoniskt utveckla sig. Den yttre sidan af min sak är måhända, att jag känt och tänkt för mycket i mitt lif, för mycket för *mina* krafter — och detta kommer nu efter ... . Framtiden ter sig mörk och underlig, men man måste ju äfven gå igenom mörka dalar. Han kan göra allt klart och ljusst igen, om jag blott håller fast vid honom. Kanske har jag ej ännu helt böjt mig för honom? Vi behöfva nog hela lifvet för att helt böja oss, ty det finnes alltid inom oss dolda förrädiska drömmar och fordringar. I alla händelser är jag lycklig att tänka, att det finnes En, som pejar hjärtdjupen, och att han ej skall släppa mig, förrän jag *helt* böjt mig, skulle det än ske på samma tuktande sätt som med Robert i »Genom skuggor». Jubla

öfver mitt lidande kan jag ännu icke, men väl har jag många gånger tackat därför, och säkert kommer också en stund, då jag skall kunna jubla däröfver.»

En annan gång heter det åter:

»Säkert skall jag en gång blifva bra, men när, det står i Guds hand. Kom ihåg att kvinnan, som Jesus botade, varit sjuk i årtal. Den lame mannen i Betesda hade lidit i 38 år, den blinde var född blind, alla hade således lidit mycket länge, innan Gud kom till deras hjälp. För dem alla hade säkerligen sjukdomen haft en bestämd mission, tuktat och renat dem, innan stunden kom, att Jesus tog bort den. Jag känner därför tydligt, att jag ej får poeka på att bli frisk, hvarken nu eller om ett år, utan när Gud ser, att jag ej längre behöfver vara sjuk. Att han måtte ge mig tålmod, stillhet och undergifvenhet, därom vill jag så mycket innerligare bedja.» — — —

Trots sin under denna tid mycket ned-satta hälsa hade dock Mathilda så väl vetat begagna de små stunder hon kunnat arbeta, att hon på hösten redan kunde publicera ett kapitel af *Helgsmålsklockan*?

Upprepade gånger under de följande åren alltjämt uppfyllda af lidande, skrifver hon:

»Om jag icke hade Herren, skulle jag ej kunna uthärda, när jag är så här sjuk» — eller »Hvad skulle det ha blifvit af mig, om jag ej haft Gud att hålla mig till. Högsta och enda lyckan är att tillhöra honom. Är det så, att sjukdom och lidande behöfves för att draga mig närmare Gud, då vill jag gärna fördraga det. —»

En och annan gång är dock modet nära att duka under i det långvariga utdragna lidandet, och hoppet om förbättring synes slocknadt.

Så skrifver hon i juni 1895 efter en mycket svår tid:

»Jag är så arm och uttorkad, som Jonas kurbits! Hvar är den kärlek, det mod, den förtröstan, som jag hade, när jag först blef ett Guds barn och lärde känna min Frälsare? Det är som om någonting söndernagts inom mig, men o, jag vet ju, att han icke sönderbryter den krossade rön, att han icke släcker den rykande vecken Huru sköna äro ej dessa löften. Just nu komma de så lefvande för mig i all deras härlighet. — — Mitt hufvud är än sämre än bättre. Litet har jag, Gud vare tack, på sista tiden kunnat arbeta och det är en sådan lättnad med afseende på tidens längd. En berättelse till Vintersol har jag slutat. Få se om jag i sommar hinner sluta min långa berättelse, det vore bra roligt; men i motsatt fall hoppas jag dock få sluta den i höst.»

Knappt 14 dagar härefter 9 juli 1895 kommer följande glada meddelande:

»Just nu har jag nedskrifvit *sista raden* på min berättelse! Det känns så underligt! O, hur mycken oro, hur mycket plågor och strider, hur mycket missnöje och knot, hur mycken förtviflan under denna tid — och under allt detta hur gränslöst mycken nåd, hur mycket tålmod och kärlek från Guds sida. Hur många gånger har jag ej klagat mot honom och dock har det varit han som uppehållit mig, som gjort det omöjliga möjligt. O, att nu blott mitt arbete blefve till hans ära, att jag kunde glömma mig själf, glömma tanken på människorna och endast önska, att min bok måtte ingå som en liten faktor i det stora arbetet för hans rikssak.»

Det är onekligen af största intresse att se huru Mathilda själf uppfattade detta sitt arbete och det höga mål hon därmed åsyftade. I en af de många nekrologer, som efter hennes död förekommo i tidningar af snart sagdt alla

färger, synes oss följande utdrag hafva bäst träffat hennes egen uppfattning. »Mathilda Roos tillhörde den icke alltför talrika skara, som kämpar i de eviga, idéernas led och hennes särskilda uppgift, sådan hon såg den, var, att med de medel, som stodo henne till buds, arbeta för att de kristna tankarna och det kristna idealet skulle få en plats i vår inhemska skönlitteratur. Det finnes olika tankar om huru hon lyckades, men ej mer än en tanke om hennes ärliga vilja, hennes hänfödda och offervilliga sinne. Och det kan talas om offer, då det gäller att följa en väg, som för flertalet forna vänner och arbetskamrater förefaller oförståelig, och bli ansedd att ha gått tillbaka i sina konstnärliga sträfvanden. Men Mathilda tvekade ej inför detta offer, från den stund hennes inre genombrott skett och hon funnit sin själs fäste i en stark och varm religiositet var det hennes högsta sträfvan att ägna sina gåfvor som skrifställarinna så direkt som möjligt i Guds tjänst och dock samtidigt gå framåt i själfva arbetet, upptaga samhälls-problemen till behandling och söka förstå alla de frågor och kraf, som röra sig i vår orofyllda, kämpande tid.» Själfr har Mathilda i »När vi började» tydligen uttalat sina känslor vid det olika sätt, hvarpå hennes författarskap, sedan hon »gått in på det sista stadiet på lifvets väg: det religiösa», recenserades och bedömdes.

»Jag har», säger hon, »alltsedan jag djupare och innerligare öfverlämnat mig åt en religiös lifsåskådning,

från åtskilliga håll nästan frändömts rätten att höra till skönlitterära författare. Jag tror dock icke, att detta är riktigt bedömdt; jag har svårt förstå, att en författarinna, som en gång tillerkänts talang, kan gå denna förlustig, därför att hon från agnostikerns vacklande ståndpunkt öfvergår till den lifsåskådning, som, tviflare och hånare må säga hvad de vilja, dock varit den för mänsklighetens utveckling mest fruktbarande. Jag tror tvärtom, att en positiv lifsåskådning — och ingenting är mera positivt än kristendomen — skall fördjupa begåfningen, om där annars finnes någon sådan. Det har ju, dess bättre för mig, äfven funnits kritici, som haft denna åsikt.

Dock, det må vara huru det vill, den litterära domen öfver mig må bli ännu hårdare, jag skall ändå ingenting ändra, ej af envishet eller själf tillräcklighet, utan endast därför att — jag kan icke annat.

'Kom ihåg, om du blir modlös under ditt arbete, att intet däraf går förloradt' — säger Charles Kingsley — 'att det goda i hvarje gärning blir kvar, förstoras och utvecklas i evigheten; samt allt som misslyckas och går förloradt blott är det ytre skalet af saken, som kanske kunde ha varit bättre gjordt, men det må vara bättre eller sämre, så har det dock ingenting att göra med det andliga goda, som du uträttat för människors hjärtan, och hvilket Gud säkerligen skall återgälda dig på sitt eget sätt och sin egen tid.' Med dessa ord af en författare, som ägnat sitt lif, sin lärdom, sin begåfning åt att sprida kunskapen om Kristus, vill jag afsluta dessa anteckningar om mina första steg på den litterära banan.»

Att icke den uppfattningen, att Mathilda Roos efter sin omvändelse gått tillbaka i sitt skriftställereri, delas af alla synes af följande uttalande af den aktade utgifvaren af Ord och Bild, 8:de häftet 1908: »Under inflytande af bland annat Tolstojs skrifter riktades hennes tankar mer och mer på de religiösa frågorna,

hvarom hennes senare produktion bär vittnesbörd. Värmen och lifligheten i hennes väsende fingo på grundvalen af kristen tro endast mera näring och trots den märkbara tendensen ligger nog, äfven skönlitterärt sedt, tyngdpunkten af hennes alstring i raden af hennes romaner från och med 'Helgsmålsklockan' till och med 'Hvit ljung.' »

April 1898 förlorade Mathilda sin moder, en förlust som gick henne djupt till sinnes. Med anledning af modrens död skref hon . . .

— »Det är något utsägligt att se den man älskar gå bort eller rättare sagdt gå hem, såsom min moder gjorde det, viss i sin tro, fylld af längtan efter den lefvande Gudens ansikte. Det är som hade jag genom hennes död fått se in i något, som jag hittills ej sett, som hade en aning om härligheten susat mig förbi, då hon gick in däri — det eviga lifvet har blifvit så förunderligt verkligt för mig. Det är som om min varelses rötter lossats från jorden, under det min själ i längtan sträcker sig efter den älskade hemgångna. Så fickhennes död blifva liksom kronan af all den glädje och välsignelse hon genom sitt lif gifvit mig — »

I ett bref till sin syster några månader senare heter det åter, vittnande om huru saknaden efter den älskade modren alltjämt rörde sig i hennes hjärtas djup:

»Ofta tänker jag på orden i den lilla versen: 'Ack trängde därifrån en enda ton, Med ökadt mod viingo fram i striden!' Så är det för dig och mig, sedan vi vid lilla mammas dödsbädd genom hennes starka andelif midt i dödens skuggor fått höra liksom en ton ur evigheten! Därföre kunna vi med förnyadt mod kasta oss in i striden, därför skola tidens lidande ej mera göra mig till fånge, därför skall Pauli sköna ord blifva verklighet och sanning för mig: 'Ty jag

aktar denna tidens lidande för intet mot den härlighet, som skall uppenbaras på oss'. — Då jag ser tillbaka på de svunna åren är det, som om jag måste ha sjukdomen kvar, därför att jag i själfva verket ej hade böjt mig för Guds vilja, därför att jag ej kunde höja mig öfver lidandet till den härlighet, som skall uppenbaras på oss. Och på samma gång känner jag, såsom rådde jag ej härför, som om min stund ej varit kommen, som om Herren först nu velat befria mig ur lidandets bojar. Starkare och starkare känner jag nu den förvissningen, att jag, om Gud vill att jag skall lefva, småningom skall återfå min hälsa och kunna börja mitt arbete igen, d. v. s. att jag blir så frisk som jag behöfver för att kunna utföra det arbete Gud vill anförtro mig för hans rikets befrämjande.»

Det vissa hoppet om tillfrisknande, som uttalas i ofvanstående ord har redan i följande bref några månader senare åter börjat vackla, då det heter:

»Något bättre är jag nog, det vore orätt ej erkänna det, fastän det går långsamt att komma ur den trötthet och nedslagenhet, som alljämt ligger öfver mig. Men det går väl småningom, och går det *icke*, så är väl Guds mening att fostra mig genom lidandet. Jag *måste* ju tro det, om än hjärtat ibland reser sig upp med den tanken, att det snarare är som om dessa nervlidanden med den oupphörliga oron och ångesten gjorde en sämre istället för bättre. Jag tror nog, att ett med tålmod och glädje buret lidande är den största lifsgärning en människa kan åstadkomma, men hur skall jag någonsin komma dit? Hur skall man kunna vara tålig och stilla och glad under ångest och hjärteängslan?»

Mathilda Roos växlade under åren 1898—1903 ofta vistelseort i hoppattgenomluftombyte och förändrade förhållanden för öfrigt vinna lindring i sitt svåra nervlidande. Så var hon

upprepade gånger i Norrland och Värmland, tillbragte en vinter i Grenna, då så nedbruten att hon medförde sjuksköterska, samt en vinter på Saltsjöbaden och en vinter i Sundbyberg. Kände hon än de första dagarna på en ny ort ett visst »kraftuppflammande», som hon själf kallade det, så dröjde det dock merendels icke länge innan krafterna åter sjönko och hon kom in under den öfvervinnerliga oro och ångest, som mer än det kroppsliga lidandet pinade och nedstämde henne.

»Det är denna olyckliga sjukdoms förbannelse» skrifer hon under utbrott af nära nog för-  
tviflan, till sin syster, som då vistades i Norge,

»att den äfven besmittar själen och anden och fyller den med nervernas oro och tvifvel. — Då jag låg vaken i natt kom öfver mig en sådan längtan att kunna realisera våra planer om en Norgesresa äfven för mig! Ö, att jag hade vingar och kunde flyga upp att vandra på fjällhög stig — men denna tunga, trötta kropp säger nej. Endast några ögonblick förmår längtan draga mig upp ur min trötthet — så sjunker jag ned igen och känner mig tryckt af tusen omöjligheter. Jag orkar ej ur stället, kan ej få den impuls, som skulle drifva mig, den inre maning, som kunde ge mig krafter att öfvervinna alla de hinder sjukdom och ensamhet lägga i min väg.» — — —

»Mer och mer förstår jag att skördens tid är icke här, icke nu för dem, som kämpa för Guds rikets tillkommelse. Häromdagen kom i en stund af missmod i mina tankar den bibelversen: 'hjälp, Herre, ty de heliga äro få och trohet försvinner bland människors barn' och då kändes så tröstande, att såsom vi nu, så har Guds folk klagat i tusende år och så måste de fortfarande klaga, så länge den stora striden mellan ljus och mörker pågår. Det gäller blott att hålla ut

och icke låta sig öfvervinnas. . . O, vore vi snart i det eviga hemmet, som aldrig skall rubbas, och där ingen skilsmässa finnes! Det kan nog vara sant, att det är synd önska sig få dö, då man istället borde önska lefva för att få verka för Guds rike; men om man till denna önskan lägger ett: ske din vilje; gör med mig hvad du vill! så kan den väl icke vara Gud emot. Ja, i alla händelser — lefva vi, så lefva vi Herren, dö vi, så dö vi Herren; det är ljuft att få säga så. Lifvet är dock en lång, lång längtan — ytterst en enda längtan till det eviga hemmet.»

Den stora fysiska svaghet och den nedstämdhet och modlöshet, som följde häraf och som så ofta kommer till synes i Mathildas bref och anteckningar, inverkade dock icke hämmande på hennes litterära produktion, om denna än under andra förhållanden hade blifvit rikare. Samtidigt med »Helgsmålsklockan» utkom hennes polemiska skrift, »Skepp som förgås i stormen», som var riktad mot de läror Ellen Key förfäktade, och som nog ock fått tjäna som ett hälsosamt gif akt till de unga mot denna sorgligt moderna strömning, hvilka från vissa läger ej endast lockar och frestar utan äfven rifver ned det rena och det goda här i lifvet. Därefter följde »Från norrskenets land», »Hägringar», »Djupets sagor», »De osynliga vägarna», och »Hennes son». Utom dessa alla längre berättelser, lämnade Mathilda samtidigt flitigt bidrag till julkalendrar och tidskrifter, skref berättelser för barn m. m. All god sträfvan i tiden skänkte hon det stöd hennes penna kunde ge. Midt under sitt isolerade lif följde hon med vaket intresse alla tidens sociala ström-

ningar, och de inlägg, som hon tid efter annan gjorde i dagens frågor, kommo alltid skarpa och träffande. I nykterhetsrörelsen såg hon en folkets sannskyldiga befrielsekamp, och hennes hugg mot dess motståndare föllo hvassa och blixtrande. Hennes fosterlandskärlek var varm och lefvande och förnekade sig aldrig. Hennes medkänsla för de små och svaga i samhället, för de olyckliga och lidande framträder allt kraftigare och får sitt kanske bästa uttryck i hennes sist skrifna bok »Hvit Ljung», där hon på ett varmhjärtadt och talangfullt sätt för de af samhället ganska styfmoderligt behandlade småskollärarinnornas talan. Om denna bok har ock sagts att däri »framtråda författarinnans bästa egenskaper: hennes omutliga rättskänsla, hennes varma sympati för de ringa och olyckliga, hennes behagfulla stil, hennes kärlek till naturen och de gamla folksägnera, hvilka alltid funno särskild genklang i hennes poetiska skaplynne.»

»Hvit Ljung» är hennes sista bok, hennes vemodsfulla svanesång på samma gång som hennes sista skriande bönerop för de förbisedda, ensamma och hjälpbehöfvande i denna värld. Denna bok torde vara den mest spridda af alla hennes arbeten, af hvilka de flesta utgått i mer än en upplaga, och är väl ock den värdigaste afslutning på hennes litterära alstring. Den utgjorde ett glödande inlägg till förmån för de genom detta års riksdagsbeslut ekonomiskt något bättre ställda småskollärarinnorna och torde i ej oväsentlig grad

hafva bidragit härtill genom den uppmärksamhet den väckte på dessas ofta nog vanlottade och bekymmersamma ställning synnerligen i landsorten.

Tanken till denna bok torde ha tagit fast form under våren 1904 och först väckts till lif genom några särdeles ömmande och beklagansvärda drag ur småskollärarynnornas lif, som nådde Mathilda Roos. I juli 1904 skrifer hon:

»Jag har redau tänkt ut en plan till berättelsen; få se om verkligheten passar in i de konturer min fantasi uppdragit. Allt hvad jag hör om natur och folk på denna plats tyckes vara som beställt åt mig. Ja, vill Gud, så blir det. Hans *osynliga* vägar måste vi in på.»

Den ort, till hvilken Mathilda i fantasien förlagt sin berättelse och dit hon då för studier ämnat resa blef emellertid af flera skäl utbytt mot en annan, dit hon dock först på nyåret 1906 begaf sig för att vinna den naturtrohet både med afseende på de lokala förhållandena och de handlande personerna, som hon ansåg nödvändig och som ock alltid känneteckna hennes böcker.

Kort före afresan skrifer hon:

»Ja, jag känner mig nu viss om att Gud vill, att jag skall skriva något om skollärarynnorna. Jag har fått inspirationen så där mäktig, som jag brukar få, då något skall och måste genomföras — jag har redan planen så tydlig — typer och händelser framträda för mig. Jag känner ingen tvekan mer och jag vet, att Gud skall hjälpa mig att kringgå de farliga skären, så att min skildring skall bli till välsignelse, ej till

skada. Mätte jag nu få krafter till allt detta . . . men Gud hjälper mig väl nu som så många gånger förr, om det än nu som alltid skall gå genom lidande, trötthet och afbrott.»—

Så blef det ock. Under arbetet med denna bok skrifver hon följande sommar från Småland, där hon då vistades:

»Mitt hufvud och mina nerver äro mycket dåliga, och jag känner mig i dag mer än vanligt nedstämd och trött. Känslan af förlamning, af omöjlighet att arbeta, då man så gärna vill det, är mer än vanligt tung öfver mig. Det gäller att vara stilla i sådana ögonblick, att vända sig bort från allt, allt och endast se på målet, endast se på honom, som förstår våra kval. Och så att tänka: 'detta vederfares äfven dina bröder i världen'. Lidandets börda, plågorna, sjukdomen, de bräckta krafterna, själens ångest ligga ju så tung öfver de flesta, hvarför skulle icke äfven jag draga min lott däraf? Jag håller för närvarande på att läsa Thomas à Kempis och det är tröstande att läsa om hur mycken kamp, hur många själsstrider en sådan Guds man, som var fylld af Guds ande och njöt den bästa hälsa, måste genomgå. Om sådant sker på det färska trädet, hvad skall då ske på det torra?»

Hvit Ljung utkom mot våren 1907 och Mathilda tog själf del i korrekturläsningen samtidigt med den lifsfarliga operation hon i februari samma år undergick på Sophiahemmet.

I ett bland de sista bref Mathilda skref säger hon:

'Ja närmare, o Jesu Krist till dig, närmare hvad än det kostar mig.' Närmare det själens ljufva tillstånd, då vår vilja sammanfaller med vår Faders och vi helt kunna taga lidandet ur hans hand. Det är nog summan af allt, det mål som är oss förelagdt att hinna. Det tycks mig ibland så underligt, att

man med evighetens storhet framför sig, med vissheten om Guds kärlekstankar för den minste af sina skapade varelser, kan behöfva strida så mycket för att komma till detta: ske din vilja. Men t. o. m. Jesus svettades blod för att kunna utsäga det, då måste väl också vi ha vår Getsemanestund för att förstå Guds afsikt med vårt lilla lif.»

Det lidande, hvarigenom Mathilda själf fostrades, gjorde henne skickad att fostra andra och verkade, att hon med så stor kärlek och ömhjärtenhet kunde möta andra lidande samt med förståelse och medkänsla taga upp och dela deras bördor.

För mången sökande själ, för månget tviflande och i bäfvande ovisshet famlande sinne fick hon blifva till hjälp och stöd icke endast genom sina böcker utan ofta äfven genom en korrespondens, kommen till stånd genom några ord eller uttryck i desamma, hvilka upptagits af någon (för öfrigt okänd), som önskade vidare upplysning och handledning. En mängd efterlämnade bref vittna om huru Mathilda Roos på detta sätt fick tjäna sin Herre och i sitt afstängda lif vara till mera omfattande hjälp och välsignelse än kanske till och med dem, som stodo henne närmast anade; ty själf talade hon mycket litet härom.

På sina olika vistelseorter sammanträffade hon ock med själar, för hvilka hon fick blifva ett Johannes finger, pekande på det Guds lamm, som borttager världens synder. Så skrifver hon en gång efter ett dylikt sammanträffande till svar på ett mottaget bref:

»Hur innerligt ditt bref gladt mig! Det andas

hvila och frid i Jesus, det vittnar om att du funnit ett fäste i Gud, som af inga stormar skall upprivas. Med psalmisten i 73 ps. kan du sjunga: 'Men nu blifver jag städse vid dig; du har fattat mig i min högra hand.' Det är någonting underbart, när en människa så där låtit sig fattas af Guds mot oss alltid utsträckta hand, när hon kan känna, att äfven om kropp och själ skola försmäktas — om lidande, om ock mörker skola komma öfver henne — så har hon dock för evig tid sin klippa och sin del hos Gud. Låt därför icke nedslå dig, om mörka stunder komma, om tvifvel och oro vilja uppstiga, kom blott ihåg, håll fast vid att Gud *har* fattat dig, att Gud *är* din klippa, Jesus din Frälsare, äfven om de oroliga känslorna för ögonblicket ej kunna bringas till ro. Jag har själf så oerhördt mycken erfarenhet af dystra, tvifvelsjuka stämningar, men jag har också den erfarenheten, att de dunstat bort som moln, äfven om de — som moln stundom kunna göra — länge och envist kvardröjt. Och jag vet, att *en gång* skall det minsta och lättaste såväl som det tyngsta och mest skymmande molnet helt och hållet försvinna för den eviga glädjens klara, strålande sol.»

I ett annat bref heter det:

»Att jag i någon mån fått vara ett medel att visa dig på din Frälsare fyller mig också med glädje; jag vill dock säga dig, att hur mycket jag än tror på den inverkan vi såväl genom umgänge som skrift ständigt utöfva på hvarandra, gäller det dock i religiösa frågor, att först när Guds Ande beredt hjärtats jordmån, kan den emottaga, behålla och utveckla de frön en syster eller broder söker att nedlägga där. Eller med andra ord, först när den hemlighetsfulla pånyttfödelsens stund är inne, först när dessa Andens vårfläktar, som komma och fara, man vet icke hvarifrån eller hvart-hän (Joh. 3: 8), först när de, lifgivande och väckande, beröra hjärtat, kan detta fatta på ett *alldeles nytt* sätt, hvad det kanske redan hört hundra gånger utan att gifva akt därpå. Din stund var kommen, vårfläktar från Guds rike hade strukit fram öfver din

själs marker och beredt dem till sådd och skörd, då Gud förde mig i din väg och lät mig få påpeka de sanningar du redan många gånger hört, men nu hörde för första gången under Andens ledning. Hur stort och hur enkelt är icke allt detta; stort och enkelt som lifvet själf.»

Under en af hennes svårare sjukdomstider skrifver hon till samma vän:

»Jag har genomkämpat mycket denna sista tid. Men jag känner och inser, att jag behöfde den svåra pröfning Gud sändt mig genom att taga mig ifrån mitt arbete; jag var nog för mycket fäst därvid, jag hade det för bra, och det få vi ej ha, hjärtat är så förrådiskt, och där insmyger sig så lätt kärlek till det, vi ej böra älska. Jag tror dock nu, att jag kommit därhän, att jag, om Gud så fordrar, kan offra »min Isak» — jag tror det — måtte Gud gifva mig kraft att icke göra det blott i ord.»

Huru Mathildas för naturen och dess skönhet öppna sinne kom henne att njuta och lära af densamma visa följande rader ur ett hennes bref, skrifvet våren 1892.

»Hur skön är icke naturen, hur underbart härligt är det icke just nu öfver allt, huru blommorna spira upp, hur fåglarna sjunga öfverljudd och jublande! Och den stackars människan, hon, som kunde njuta mest af alla, hon, hvars hjärta trånar efter lycka, hon trånar i stället bort af längtan, hon vrider sig i blod och plågor, hon sönderslites i vilda eller ömkliga strider. Det är så underligt och förvridet alltsammans, att just *det* pekar hän mot något annat — just den gränslösa bristen kommer oss att känna, att allt detta är blott strid, utveckling och att fullhet och harmoni finnas i andra lifsformer, i hvilka vi en gång frigjorda skola inträda.»

Den uppgift, som Mathilda själf såg såsom den högsta för sitt lif, och hvilken hon

ock troget hade i sikte, framgår af följande ord med anledning af hennes kort förut firade födelsedag:

»Innerligt och ödmjukt beder jag, att Herren måtte föra mig igenom denna tid, om möjligt verkande något för hans rike, vinnande några själar för honom, ända tills mitt öga en gång får se konungen i sin härlighet och Jesus räcker mig den rättfärdighetens krona, han vill gifva alla dem, som älska honom. Något bättre och högre kan en Jesu Kristi stridsman icke önska sig. — — — Någon »klippa» är jag visserligen icke, dock kanske djupt i mitt inre under stämningarnas och känslornas regioner, där böljor och bränningar slå, finns det något bergfast, något, som lugnt hvilat i Gud och väntar på stunden, då allt detta endels och bristfälliga är slut, och jag skall få se min Gud, icke längre som i en spegel i ett mörkt tal, utan ansikte mot ansikte. Jag tror, att det är denna inre förening med Gud, denna förnimmelse af hans kärlek, som håller mig uppe och för mig öfver lidandets djup. Om icke ditt ord varit min tröst, vore jag förgången i mitt elände. Hur gränslöst mycket tröst finnes det ej i Guds ord för lidande själar!»

Till en yngre vännina, för hvilken Mathilda Roos fick vara till stor andlig välsignelse, skrifver hon:

»Genom Guds nåd hoppas jag efter min ringa för- måga få stödja och hjälpa dig på vägen till det eviga fadershemmet. Vi äro två pilgrimer, som mötas på denna väg, och som genom liknande erfarenheter i lidandet känt oss dragna till hvarandra. Den ena af oss hade kanske hunnit litet längre, jag menar fått blicken mera öppen för den trons kraft, som skall uppehålla oss, när vi vilja digna, det lifvets ljus, som skall leda oss fram till målet, och nu skall denna äldre trossyster hålla den yngre i hand och hjälpa henne med sina erfarenheter, med sina förböner — liksom den yngre icke heller får glömma bort den äldre i sina böner!

— till den gemensamme Fadren. — Se där vår vänskaps enkla och ljuftva saga!»

Till samma vän skrifer Mathilda en annan gång, med uppmaning att flitigt läsa sin bibel:

»Det kan ju där vara mycket, som förefaller oss underligt, mycket som vi ej kunna förstå, men kom ihåg, att det är de djupaste, rikaste vatten, som äro svårast att pejla, och kom ihåg, att bibeln är historien om det andliga lifvets utveckling — den historien förstår man ej lätt, därtill fordras Andens vägledning och upplysning, och förvisso äro ej den rikaste begåfning och ett långt lifs trägna forskning nog för att helt i ljuset kunna framdraga den heliga skrifts alla underbara skatter. Men det härliga, det utsägligt stora med bibeln är, att den passar för alla, för den mest intelligenta och den minst begåfvade, för snillet och hvardagsmänniskan, för dagsarbetaren och forskaren. Gud ger genom sitt ord åt hvarje människosjäl just det, som hon behöfver för att tända och utveckla sitt andliga lif, om hon blott nalkas det i tro och ödmjukhet; men dessa bägge nycklar äro oundgängliga för att öppna den himmelska, rika skattkammaren.»

Midt under egen svaghet och lidande hade Mathilda ända in i det sista tanke för dem, för hvilka hon viss'e sig med bref eller hälsningar kunna verka uppmuntrande. Äfven ifrån det sista året af hennes lif förvaras mångfaldiga prof härpå.

På nyåret 1907, kort före det onda tagit så öfverhand, att ett operativt ingrepp ansågs nödvändigt, skrifer hon till en vän, för hvilken hennes bref alltid utgjorde en särskild hjälp och glädje:

»Mina tankar äro ofta hos dig, mina böner ofta omkring dig, men jag är f. n. så klen, att jag icke

orkar skriva mer än några rader. Jag vet icke, hvad jag har för ondt — en olidlig trötthet och ryggvärk, andra symptom att förtiga. Ja, lifvet är svårt: kamp, lidande, sjukdom. Gud gifve oss, hvar för sig, kraft att bära det och ej förtröttnas i striden, att hålla blicken på det stora målet, den hemlighetsfulla sköna värld, där det ej skall finnas värk och tårar mer . . . »

Knappt en månad senare 31 jan. följer ett nytt bref:

— »Jag skall i morgon fara in till Sophiahemmet för att genomgå en operativ undersökning, då läkaren ej utan denna kan säga, hvad ondt jag lider af. Tänk på mig i dina böner, liksom du är i mina, då jag orkar bedja. Jag är ibland så trött, att jag ej alls kan det. Men jag känner och vet, att Gud skall vara med mig. Låt oss alltid fasthålla, att äfven om det är mörkt omkring oss, så finnes dock hans kärleks sol . . . »

Aftonen före operationen, hvilken hon väl visste vara lifsfarlig, skref hon i sin dagbok:

»Det var för mig ingen öfverraskning att få veta att jag har ett svårt inre ondt, som nödvändiggör operation. Jag har länge väntat därpå. Ingen människa kan känna så starkt, lida så djupt, längta så våldsamt, utan att krossas däraf förr eller senare. —

Men det förefaller mig, som om lifvets läxa nu lärts; jag kan helt med glädje säga: ske din vilja! Dör jag, så är döden ej mer för mig benrangelnsmanen utan en vänlig ängel med hvita skuggande vingar, under hvilka jag skall sofva lugnt och ljuft efter den tunga striden. Låter Gud mig lefva, så vet jag att han ännu har ett värf åt mig att fullborda — — —

Nu, då dagen skymmer och det kanske lider mot aftonen, tycker jag, att de mörka skuggorna vika, och jag minnes blott med tacksamhet allt, hvad jag fått af trogen, hängifven kärlek. Längtan, saknad, missräkning, allt detta lämnar jag kvar i tårarnas och sorgens land, och blott de ljusa minnena tar jag med

till ljusets nejder. Liksom mamma säger jag: 'Intet binder mig, inte ens önskan att skona eder »

Huru mycket som innefattas i dessa senare ord förstår blott den, som vet med hvilken ousäglig kärlek och hängifvenhet Mathilda var fästad vid sin syster, och huru tanken på att skiljas från henne förut varit, såsom Mathilda en gång skrifvit, »nästan outhärdlig.»

Sedan Mathilda genomgått den ofvannämnda operationen, som blef mera ingripande än man först tänkt, och därefter äfven en mycket svår lunginflammation, hvarunder det flera dygn vägde mellan lif och död, men förbättring slutligen inträdt, skrifver hon 17 mars från Sophiahemmet:

»Nu är jag så mycket bättre, att jag kan skrifva några rader — om än mycket återstår, innan jag får igen de små krafter jag förut hade. Alla spå mig emellertid, att jag efter detta skall blifva friskare än någonsin. Ja, det står i Guds hand. Han har hitintills så underbart hjälpt mig igenom alla lidanden; han skall ock hädanefter hjälpa. Gud med oss i lif och död...»

Den 3 juli, efter flera månaders stilla hvila och den ömmaste omvårdnad af kära vänner i det vackra, egna lilla hemmet Sagabo vid Stocksund, skrifver hon:

»Jag tycker det är vemodigt, att solen redan går ifrån oss, att vi nu gå emot mörkret, men — vi närma oss också mer och mer det stora mörkret och det eviga ljuset; gravvens mörker, som skall skingras för evigt af det ljus, som varar. Mitt inre jublar vid tanken, att förklaringens ögonblick dock närmar sig. Det kan ibland bli så förunderligt stort för mig detta.

att en gång skola dock alla strider vara slut, all trötthet förbi, alla gåtor lösta, och frid, harmoni och lycka, hvarefter vi här så försmäktande törstat, fylla oss och omgifva oss. Att vi kunde komma ihåg alltid, alltid, att detta blott är utvecklingen, och att all utveckling måste ske genom kamp och möda, under nederlag, men till sist genom Guds hjälp, seger och fullkomning... Jag är trött både till kropp och själ. Trött är också min hand; jag har svårt skriva. Det rent mekaniska att föra pennan plågar mig, därför blifva nog mina bref sällsynta. Jag har avslutat all skrifning för i sommar — men så kommer det öfver mig någon ingifvelse, och då måste jag skriva ner den. Jag vet, att om jag ej gör det, får jag aldrig igen den. Jag har det för öfrigt så bra som man kan ha det, då det är en ansträngning att lefva.»

Trött af de många misslyckade försöken att på skilda orter och under olika förhållanden återvinna sin allt mer vacklande hälsa, hade Mathilda beslutit i början af 1900-talet att tillsammans med en vän — den nästan samtidigt med henne själf bortgångna författarinnan fru Laura Fitinghoff — bygga sig ett eget litet hem vid Stocksund, helt nära Stockholm. Mathilda var dock redan då alltför klen för att med odelad glädje kunna bära all den möda och omtanke, som oundvikligen medföljer ett dylikt företag, och hade dessutom redan från början en förkänsla af att hon icke byggde för sig själf utan att hon blott fick gå Herrens ärende genom att ordna detta hem för andra, mera ensamma och mera behöfvande än hon själf. Skönt har hon uttryckt dessa tankar i en dikt, kallad *Till Sagabo* (daterad december 1907), hvarur vi citera några strofer:

— — »Jag kom att hvila ut här några korta år,  
Nu går din första gäst, men efter mig skall  
komma

En pilgrimsskara, kanske tröttare än jag,  
Som njuta skall af täppans blomma.  
Af sommarlif och solig dag,  
Och liksom jag på aftonrodnan akta  
Och genom kvällens dunkel vakta,  
Hur gnistrande emellan granens grenar  
De lysa praktfullt himlens ädelstenar.

Du lifvets Fader, Fader för oss alla,  
Som i din kärlek ej tillstäder  
En liten sparf till marken falla  
Din vilja utan, Dig jag beder:  
O, du, som värdigats att hemmet bygga,  
Låt din välsignelse det öfverskygga,  
Och låt din kärlek lik ett vårregn dugga  
Och låt din frid bli sval och ljuflig skugga  
Åt dem, som komma för att söka ro  
I Herrens lilla hemgård *Sagabo.*»

Mathildas vistelse på Sagabo varade fem år. Med en månads mellanrum lämnade de båda ägarinnorna åt andra det hem de byggt. Mathildas älsklingstanke, att Sagabo, då hon lämnade det, skulle bli ett hem för sådana, som behöfde hvila, kommer, efter som Gud visar, att förverkligas.

På första dagen af »Ljus på vägen» för 1908 har Mathilda skrivit: »Under detta år skall jag skåda Gud, underbara, svindlande tanke!» Äfven på andra ställen i samma bok och i »Dagens lösen», som hon dagligen följde, förekomma anteckningar, hvilka visa, huru tanken på döden och den stundande

härligheten ständigt stod för henne. Det sista brevet af hennes hand är dateradt 4 mars 1908:

»Dagar komma och försvinna och för hvarje dag som gått, för hvar natt som gått till ända, tackar jag Gud, att jag nalkats ett fjät närmare det stora efterlängtade målet . . . — Aldrig, så synes det mig, har Guds ord för mig haft en så underbar, lifgifvande kraft som under denna svåra lidandets tid. Jag har riktigt *känt*, att Guds ord — bibeln — är något helt annat än allt det skönaste en människohand kan skrifva.»

Det var ock endast Guds ord, som visade sig ha makt att icke allenast lindra utan rent af stilla hennes ångest och plågor. Och då dessa voro alltför stora, kunde ock någon af hennes omgifning under timmar få sitta vid hennes bädd, sakta läsande eller uppreparande bibelspråk. Mathilda hade alltsedan sin omvändelse haft sin glädje i Guds ord och lefvat i innerligt umgänge med sin Gud. Men det var dock först på hennes sista sjukbädd, sedan det blifvit henne själf klart, att döden förestod, som hon fullt insåg, att den rättfärdighet, som hon under alla de gångna åren sträfvat efter, icke höll; då var ock »det stora högtidliga ögonblick» — såsom hon själf några år förut skrivit — »inne, då den sista förskansningen faller, och den starke, mäktige, som man så länge motstått, tvingar en att ödmjuk och förkrossad sjunka ned vid korsets fot.»

Därmed började ock den själfrannsaking, som kom henne att inse nödvändigheten af att få allt, som på något sätt kunde stå hin-

drande mellan Gud och hennes själ, undanröjdt, isynnerhet då det gällde något missförstånd gent emot andra. Såsom alltid medförde hvarje sådan uppgörelse djupare frid och glädje i Gud. Det var rörande höra, huru hon anklagade sig själf för att hafva »handlat såsom en fordrande världsmänniska och icke så som det anstår en ödmjuk kristen». I ett fall, där hon kände, att det rådt misstämning mellan henne och någon annan, sände hon hälsningen, »att de skulle mötas såsom synderskor vid Jesu kors.» I mån som evigheten trädde henne närmare, löstes ock det ena bandet efter det andra. Kanske sist det, som band hennes hjärta vid den unga flicka, hvilken under de sista åren tidvis haft sin bostad hos henne och som hon själf i följande dikt skildrar såsom »*Mitt hjärtas barn*».

— — — —  
 Mitt juleljus och mitt sommargull  
 Mitt hjärtas älskling med famnen full  
 Af ängens blommor de väna.  
 Min trast, som sjunger vid vårmånadsny,  
 Min lärka, som drillar högt upp i sky  
 Från morgon till kvällen sena!

Min skogsbäck, som dansar så yr och glad,  
 Min majvind, som susar bland blommor och  
 blad,

Min trädgård så ung och fager,  
 Af blommornas lysande färger full,  
 Af rödaste purpur, af renaste gull,  
 Omspunnen af midsommardager!

— — — —

Men det var icke blott denna unga flickas hängifvenhet, som lyste upp Mathildas sjukbädd, ty sällan har väl någon under lidandets dagar varit omgifven af så många trofasta vänner, förutom hennes syster, den mest älskade af alla, samt den, som under den sista svåra sjukdomen var hennes ständiga sällskap och outtröttliga vårdarinna.

I den stora vänkretsen står främst hon, som Mathilda själf kände: »såsom af Gud sig gifven till tröst under sin långvariga lidandes tid», och som under sexton år troget delade såväl de svåra, mörka stunder som de ljusa, lyckliga. Betecknande för denna vänskap skref ock Mathilda:

Du ger af din rika kärlek; du ger af din glädjes skatt.  
Du ger af ditt väsens klarhet en strimma åt sorgens  
natt!

I mån som döden närmade sig var det som om all Mathildas forna ångest och oro skingrades och som om alla de själsstrider, hvilka förut marterat henne, upphörde. Därför kunde hon ock hälsa en vän, som beklagat, att hon skulle ha det så svårt: »Nej, säg henne, att jag är lycklig, lycklig, emedan jag har Jesus».

Midt under de svåraste plågor hörde man henne yttra: »Min kropp och min själ jubla mot lefvande Gud», eller bad hon: »Dyre, älskade Jesus, kom snart!» eller sade hon med glad förvissning: »Herren skall uppehålla mig!»

En morgon sade hon vid uppvaknandet till sin sköterska: »I natt var det ljufligt. Jag talade med Jesus och bad honom förlåta allt.» En annan gång frågade hon: »Tror du, att han förlåter all min synd? Jag har så många hemliga brister. Tänk, jag, som förr hade så svårt att se min synd, var så egenrättfärdig, nu ser jag mig som den störste af syndare.» »Tror du», frågade hon helt kort före sin död, »att det ännu kan dröja någon tid, någon månad?» Och då svaret blef nekande, utropade hon helt glad: »O, så härligt! Frestaren försöker komma med så mycket, som kännes svårt. O, att pröfningens tid snart vore förbi!»

Hon låg där så stilla och ljuflig; sällan hördes ett ord af klagan eller jämmer, ehuru plågorna stundom voro oerhördt svåra. Ungefär en vecka före hennes död, då hög temperaturstegring hade inträdt, sade hon: »Jag känner en annalkande förvirring, min hjärna är så trött.» Därpå tillade hon: »Herre, i dina händer befaller jag min ande», knäppte händerna och bad: »Förlåt för Jesu skull, hvad jag har brutit.» Då psalmen: »I himmelen, i himmelen» högt upplästes, hviskade hon med utesäglig längtan i röst och blick: »Kanske, att du för mig snart öppnar din himmels paradisi!»

Under den sista rediga dagen hade hon ett par timmars samtal med sin älskade syster, då deras barndoms- och ungdomstid för sista gången framträdde för hennes blick.

Bland andra önskningar hon då framställde var äfven den, att något skulle från henne öfverlämnas till missionen, emedan hon kände, att hvad hon förut gjort för Guds stora riks-sak på jorden varit alltför obetydligt.

Några dagar före dödens inträde omhvärfdes hennes sinne af dödens skuggor, ehuru hon ända till den näst sista dagen tycktes ha en förnimmelse af hvilka de voro, som omgäfvö henne. Natten till den 17:de juli sändes bud efter de vänner, som bodde i närheten, och omgifven af alla sina käraste lämnade hennes frigjorda ande så stilla, att det knappast märktes, den plågade kroppshyddan, under det östersolen lyste in i rummet och fågelskaran i de höga furorna utanför fönstret jublande uppstämde sin morgonhymn. — —

Mathilda Roos hade en gång vid ett dödsfall skrifvit till en den dödas nära anhörig: »Det är de sista ögonblicken, som uppenbara, hurudan en människa är.» Och är det icke ock så? De uppenbara, om Gud har fått vinna sina afsikter, om verket är fullbordadt, på samma gång det då visar sig, hvad som funnits djupast inne i hjärtats innersta. Så syntes det nu för de närvarandes ögon: De sista mejselslagen hade fallit, bilden var färdig, förbrändt allt det, »som oss hindrar den eviga kronan att vinna», och »lik hans Sons bild», hade hon ingått i den eviga härligheten.

Jordfästningen ägde rum i Östermalms kyrka, då pastor Wadström talade öfver or-

den: »Kristus är mitt lif och döden min vinning.» K. F. U. K:s vackra standar, buret af en af föreningens styrelsemedlemmar, stod vakt vid båren likasom senare på kyrkogården, då kistan sänktes ned i familjegravven.

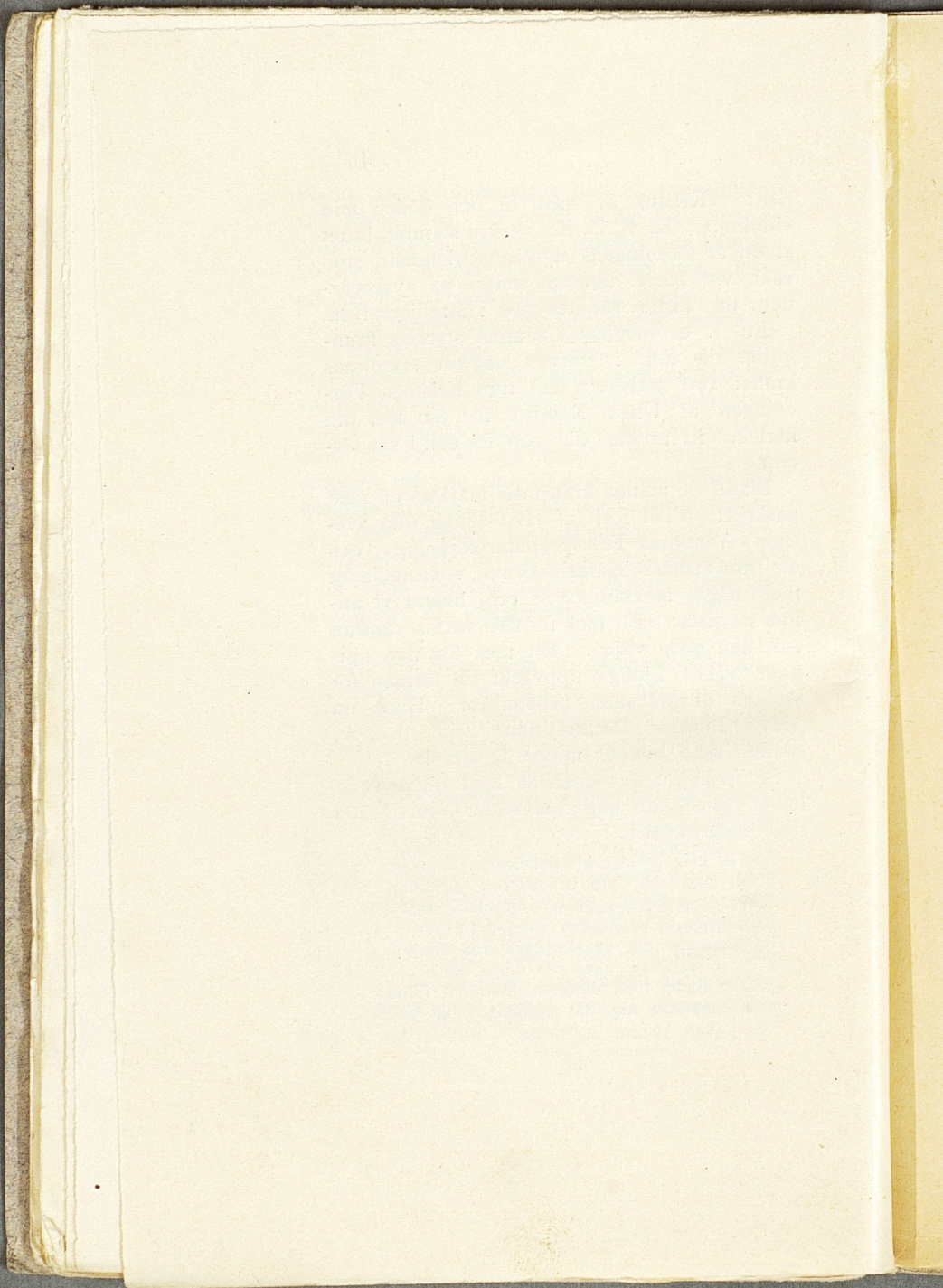
En f. d. medlem i samma styrelse framförde, då hon i gravven nedlade styrelsens krans: »ett kärlekens tack från Kristliga Föreningen af Unga Kvinnor för din tro, din kärlek, ditt arbete, din bön för och i vår förening!»

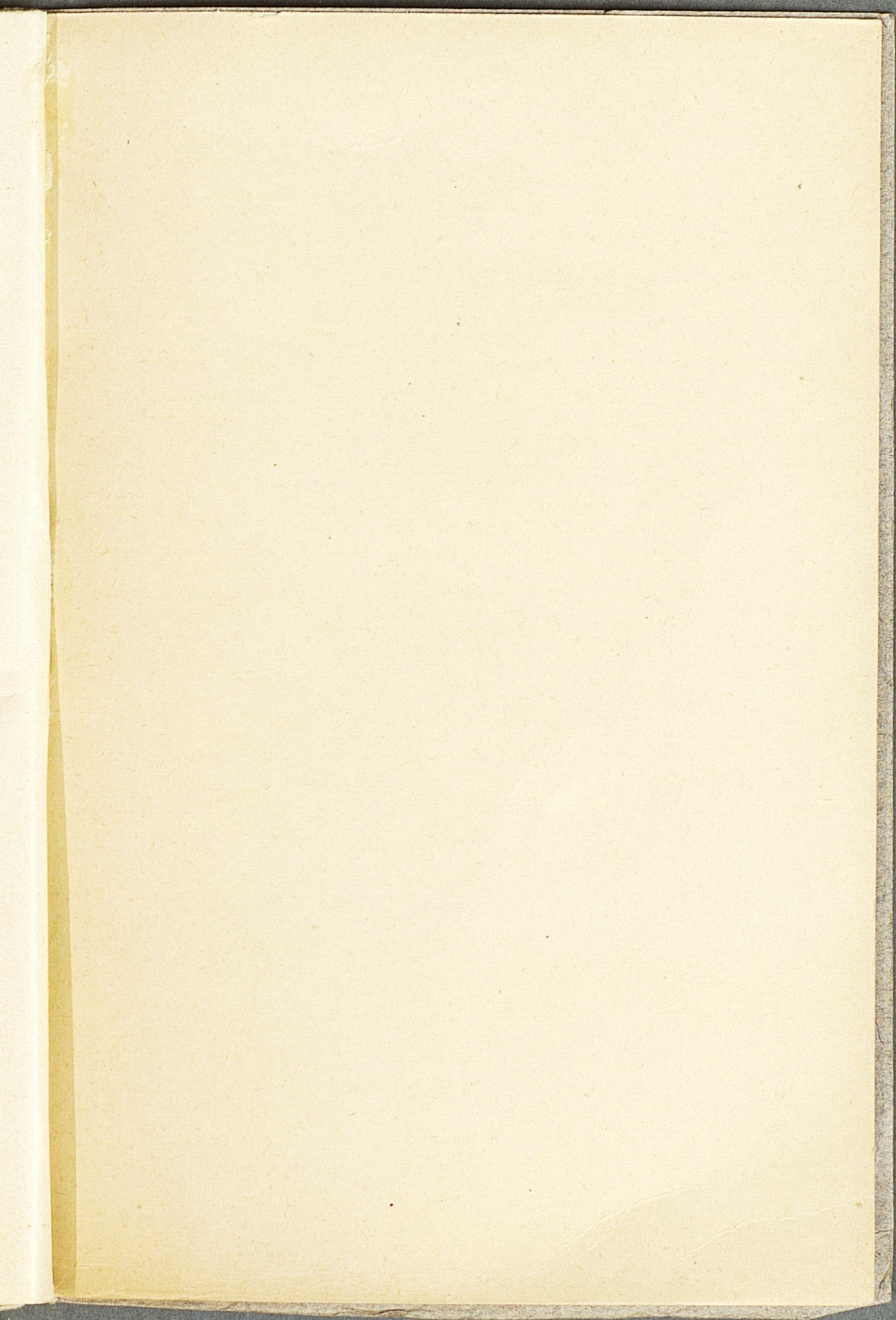
Bland de många kransarna märktes en med påskrift: »Till förf. af Hvit Ljung från Sveriges Allmänna Folkskolelärareförening», och en från »småskolelärarinnorna», som nedlades med några tacksamhetens ord, hvaraf vi anföra de sista: »Ett tack för den varma känslan och den goda viljan. Ett tack för den opinion »Hvit Ljung» uppväckt till förmån för skolans anspråkslösa arbeterskor. Hvile nu »Hvit Ljungs» författarinna i frid. I tacksamhet skall hennes minne bevaras!»

Så hade nu för Mathilda Roos blifvit verklighet, hvad hon några månader före sin död själf hade skrivit:

»Till evig hvila skall min kropp du viga;  
Till evig fröjd från jordens sorg jag dö;  
Till evigt ljus jag genom dig skall stiga  
till evigt lif, o Broder, du mig för.  
Välkommen då, du sändebud från Herran,  
du, milde ängel, med din djupa blick!  
Snart ligger i ett dunkelt, dimhöljdt fjärran  
den smärtans stig, där stapplande jag gick!»







---

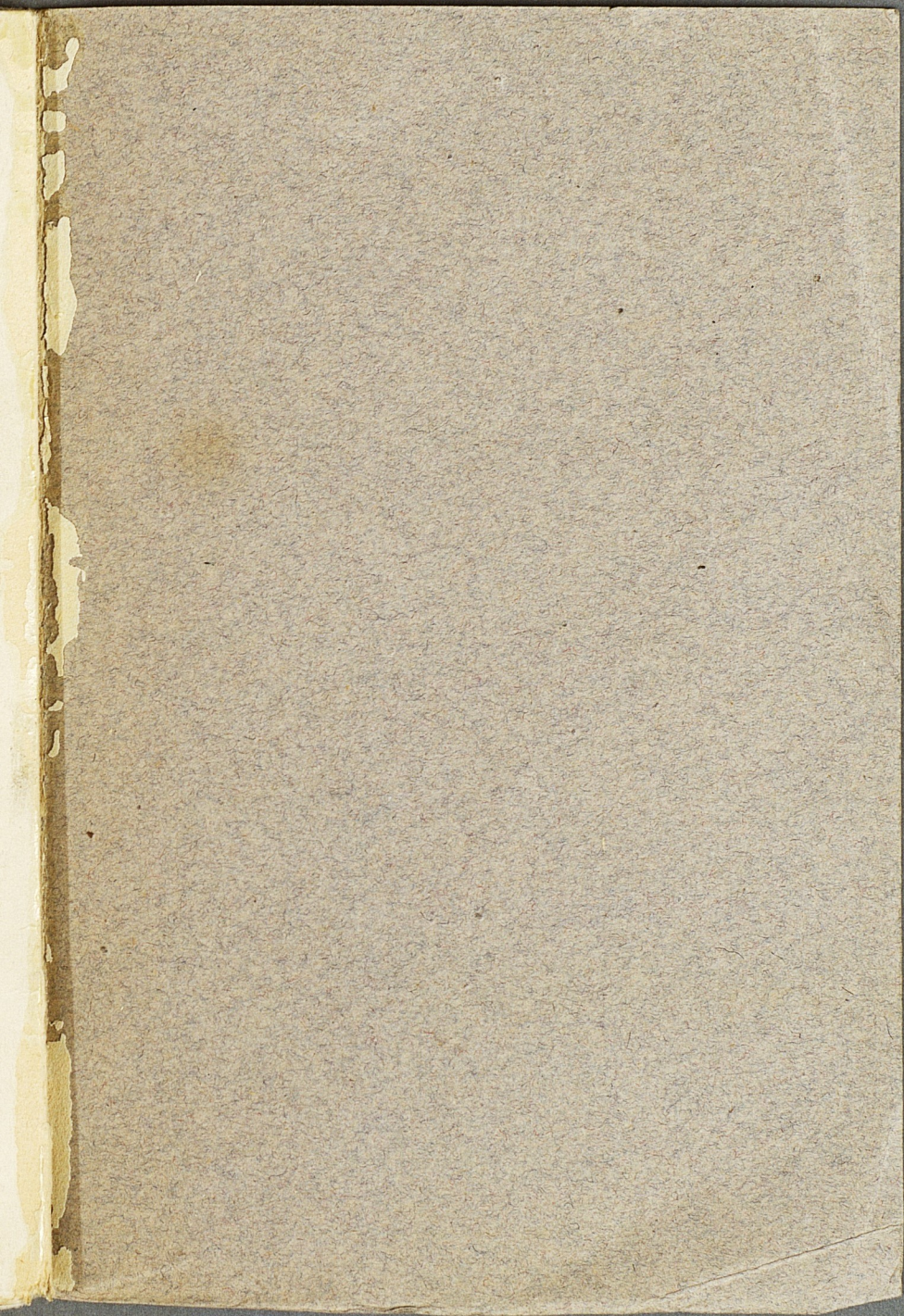
---

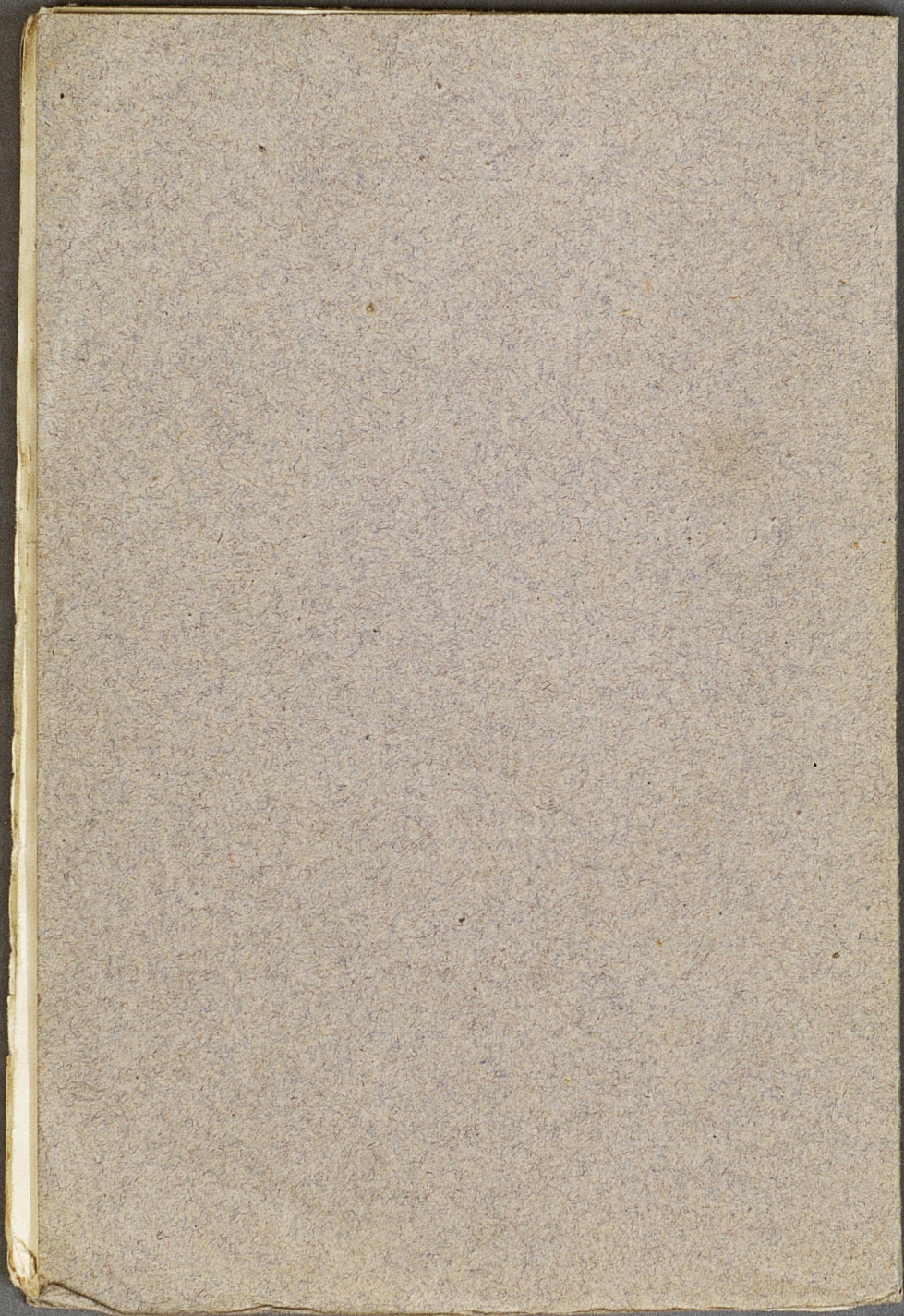
Pris 50 öre.

---

---

Centraltryckeriet, Stockholm 1908.





[www.books2ebooks.eu](http://www.books2ebooks.eu)